

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/wydawnictwo/do-pobrania/publikacje-obcojezyczne/234257,Comment-pourrait-on-oublier-Mmoires-des-annes-de-la-guerre-19391945.html>
27.02.2026, 19:09

Comment pourrait-on oublier? Mémoires des années de la guerre 1939-1945

[al. Szucha Bergen-Belsen Gestapo Gross-Rosen II Wojna Światowa Ludwik Kalkstein Mittelbau-Dora Obozy koncentracyjne](#)

12.12.2025

Marian Karczewski, *Comment pourrait-on oublier? Mémoires des années de la guerre 1939-1945*, tłum. Marian Nowak, oprac. Włodzimierz Suleja, Varsovie 2025, 400 s., ISBN 978-83-8376-647-8

Marian Feliks Karczewski przyszedł na świat 26 grudnia 1921 r. we wsi Borki, gmina Jadów, powiat radzyński. Dzieciństwo i młodość spędził w Zawiszynie, gdzie zastała go wojna. Wrześniowy exodus 1939 r., a następnie czas konspiracji, niemieckiego więzienia i pobytu w hitlerowskich obozach: Gross-Rosen, Dora i Bergen-Belsen, opisał w swych znakomitych literacko, a zarazem wiernie ukazujących tamtą rzeczywistość pamiętnikach. Wyzwolony przez amerykańskie wojska szczęśliwie powrócił do kraju.

Wspomnienia, których pełna, nieokrojona wersja ukazuje się w naszym wydawnictwie, powstały z wewnętrznej potrzeby dania świadectwa. Ich pojawienie się zapowiadały wcześniejsze próby, takie jak tekst w „Stolicy” z roku 1959, opisujący losy ostatniego transportu z Pawiaka. Tym wszakże, co najbardziej dręczyło konspiratora ze specjalnej grupy wywiadu AK, był problem zdrady. Szczegółnej, bo związanej z osobą dowódcy siatki, Ludwikiem Kalksteinem. Człowiekiem, którego sam zobaczył tuż po aresztowaniu w zupełnie innej roli w gmachu gestapo przy ul. Szucha. Z Kalksteinem autor wspomnień widział się po roku 1945 trzykrotnie – szkoda, że refleksje, którymi po tych spotkaniach dzielił się z najbliższymi, nie zostały spisane.

Marian Karczewski był bez wątpienia lokalnym autorytetem, jego opinia miała dla mieszkańców położonej wokół Jadowa „małej ojczyzny” olbrzymie znaczenie. Szczęśliwie doczekał nadejścia wolnej Polski, takiej, którą zdążył poznać i o której marzył. Zmarł 9 marca 1993 r.

[W sprzedaży także e-book](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Centrala

Gestapo, II wojna światowa, obozy koncentracyjne

Nowość

Powiązane wiadomości

L'EUROPE OCCUPÉE

SIMILITUDES ET DIFFÉRENCES

L'Europe occupée. Similitudes et différences

Marian Karczewski

COMMENT POURRAIT-ON OUBLIER ?

Mémoires des années
de la guerre 1939–1945

Pliki do pobrania

[SPIS TREŚCI - Comment pourrait-on oublier? Mémoires des années de la guerre 1939-1945 \(pdf, 19.8 KB\)](#)
